

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ 1273

شماره ثبت 532

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ 1397/11/7

یک شوری

طرح استفساریه جزء (4) بند «ب» تبصره (2) ماده (76) قانون تأمین اجتماعی

کمیسیون های ارجاعی

اصلی: اجتماعی

فرعی: _____

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای 71 نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

قانون «اصلاح تبصره (2) ماده (76) قانون تأمین اجتماعی» در تاریخ 1380/7/14 به تصویب مجلس محترم رسیده است. به موجب این قانون افرادی که حداقل بیست سال متوالی و یا بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه می شود.

مطابق جزء (1) بند «الف» قانون مذکور کارفرمایان کلیه کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی که تمام یا برخی از مشاغل آنها حسب تشخیص مراجع ذی ربط سخت و زیان آور اعلام شده یا خواهند شد، مکلفند ظرف مدت دو سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به ایمن سازی شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین نامه های مربوطه و سایر قوانین موضوعه در این زمینه اقدام کنند. در اجرای این قانون چهار درصد (4%) به حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده شده است که از سوی واگذارنده کار علاوه بر نرخ مقرر در ماده (28) قانون و سه درصد (3%) بیمه بیکاری باید به سازمان تأمین

اجتماعی پرداخت شود (لازم به ذکر است که حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی و میزان درصد متعلقه سهم کارفرما، سهم بیمه‌شده و سهم دولت به‌طور واضح تعیین و مشخص شده است.) مطابق صورت مذاکرات مجلس به هنگام تصویب این قانون در حقیقت این چهار درصد (4%) به‌عنوان جریمه در نظر گرفته شده است که به‌نوعی کارفرمایان را در اجرای جزء (1) بند مذکور تشویق کند و در صورتی که کارفرمایان با به‌کارگیری تمهیدات فنی، مهندسی، بهداشتی، ایمنی و غیره صفت سخت و زیان‌آور بودن را از آن مشاغل کاهش یا حذف کنند، از آن زمان نیازی به پرداخت این چهار درصد (4%) نخواهد بود لیکن نحوه استنباط و اجرای این قانون در عمل به گونه‌ای است که علاوه بر آنکه موجب اجرای این قانون نشده است (امکان اقدام در جهت حذف و یا کاهش صفت سخت و زیان‌آوری) بلکه در چگونگی، وصول و محاسبه این چهار درصد (4%)، بیمه‌شدگان و واگذارندگان کار را با مشکلات فراوان و عدیده‌ای مواجه کرده است.

در حقیقت مشکل اصلی برای واگذارندگان کار و بیمه‌شدگان دارای سابقه در مشاغل سخت و زیان‌آور از آنجا ناشی می‌شود که میزان این حق بیمه در هنگام درخواست بازنشستگی بیمه‌شده (بعد از بیست یا بیست و پنج سال سابقه کاری) از واگذارنده کار توسط سازمان تأمین اجتماعی مورد مطالبه قرار می‌گیرد که در طی این مدت (بیست یا بیست و پنج سال) از یک سو بیمه‌شده به دفعات محیط‌های کاری خود را تغییر داده که به‌طور دقیق معلوم نیست این میزان حق بیمه در تعهد کدام‌یک از واگذارندگان کار می‌باشد؛ زیرا ممکن است محیط‌های کار اولیه به‌طور کامل وجود خارجی نداشته یا تغییر کاربری داده و یا بیمه‌شده فوت کرده که به‌دلیل عدم اطلاع وراث قانونی این مدت در سابقه وی منظور نمی‌شود و به همین علت نیز در لحاظ میزان مستمری رقم قابل توجهی به زیان بازماندگان (مستمری)

برقرار می‌شود که این موارد و دهها مورد دیگر، موجب سرگردانی بیمه‌شده می‌شود. از سوی دیگر واگذارنده کار، در پایان هر سال سود یا زیان متعلقه را بدون احتساب چهار درصد (4%) مذکور تقسیم کرده و یا تغییر شغل داده و یا محیط کارگاه را کاملاً واگذار کرده است؛ از تأمین اجتماعی مفصاحساب دریافت کرده است که این چهار درصد (4%) در هیچ یک از مراحل فوق منظور نشده است. ضمن اینکه در طی این سالها مالیات هر سال را نیز به همان نسبت (بدون منظور نمودن چهار درصد (4%) حق بیمه) پرداخت کرده است زیرا چهار درصد (4%) مربوطه در هیچ یک از دفاتر رسمی سالانه شرکت ثبت نشده است. علاوه بر آن، واگذارکننده کار در موعد بازنشستگی بیمه‌شده مواجه با ارقام قابل توجهی می‌شود که پرداخت آن ضمن مخدوش نمودن صورتهای مالی کارگاه، بعضاً نیز واگذارنده قادر به پرداخت آن نبوده که عدم پرداخت و یا به هنگام نپرداختن آن موجب سرگردانی بیمه‌شده می‌شود. (نکته قابل توجه اینکه سازمان تأمین اجتماعی اخیراً کتاب قانون تأمین اجتماعی و قوانین و مقررات مرتبط را با آخرین اصلاحات منتشر کرده است که در ذیل ماده (28) عیناً چهار درصد (4%) به ماده مذکور اضافه کرده لیکن تاکنون نسبت به عملیاتی نمودن آن اقدامی نکرده و کماکان این درصد را به هنگام بازنشستگی بیمه‌شده از کارفرما مطالبه می‌کند.)

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که نحوه استنباط و اجرای این قانون در طی سالهای اخیر:

1- از یک سو موجب عدم اجرای قانون در رفع یا کاهش صفت سخت و زیان‌آوری که با توجه به قانون، کارفرمایان مکلفند ظرف دو سال نسبت به آن اقدام نمایند، نشده است.

2- از سوی دیگر موجب سرگردانی و ناراحتی‌های روحی و روانی بیمه‌شده گردیده، ضمن اینکه نظام مالی کارفرمایانی که دارای محیط‌های سخت و زیان‌آور می‌باشند را به‌طور کامل مخدوش و با ابهام مواجه کرده است.

در همین راستا و به‌منظور اجرای صحیح قانون و برون‌رفت از مشکلات ایجادشده استفساریه زیر جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود:

محبوب - یوسف‌نژاد - علی‌اکبر کریمی - دهقانی فیروزآبادی - انارکی محمدی - محمداسماعیل سعیدی - نظر افضلی - چنارانی - صباغیان بافقی - باستانی - ابطحی - محمدیان - حسینعلی شهریاری - اسدی کرم - سروش - نانوکناری - کمالی پور - امیرحسنخانی - بابایی صالح - برزگر کلشانی - بنایی - ملکشاهی راد - خضری - نیکزادی پناه - سلحشوری - زرآبادی - جعفرزاده ایمن آبادی - مقصودی - هزارجریبی - فرهنگی - پورحسین شقلان - احمد مرادی - صادقی - شیویاری - مافی - تاج‌الدین - خجسته - موسوی لارگانی - محمدی (تهران) - مازنی - صفری - حسینی کیا - تربتی نژاد - بیگلری - جمالی نوبندگانی - کرم‌پورحقیقی - علیرضا سلیمی - محمودزاده - بیرانوندی - رضا کریمی - میرزاده - قاضی‌پور - نیازآذری - لاهوتی - گلمرادی - وقف‌چی - تابش - اصغر سلیمی - وحدتی هلان - شریعت‌نژاد - فرشادان - عبادی - ترکی - رضیان - احمدی لاشکی - محمدی (قزوین) - امینی - حاجی‌دلگانی - حمداله کریمی - رضازاده - رنجبرزاده

عنوان طرح:

استفسار به جزء (4) بند «ب» تبصره (2) ماده (76) قانون تأمین اجتماعی

موضوع استفساریه:

آیا هدف قانونگذار در جزء (4) بند «ب» تبصره (2) ماده (76) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب 1380/7/14 که مقرر می‌دارد: «از تاریخ تصویب این قانون برای مشمولان این تبصره چهار درصد (4%) به نرخ حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده خواهد شد که آن هم در صورت تقاضای مشمولان قانون به‌طور یک‌جا یا به‌طور اقساطی به‌وسیله کارفرمایان پرداخت خواهد شد» افزودن چهار درصد (4%) به نرخ مقرر در ماده (28) قانون تأمین اجتماعی و پرداخت همه‌ماهه آن از سوی صاحبان کار تا رفع صفت سخت و زیان‌آوری از محیط کار مطابق قانون تأمین اجتماعی می‌باشد؟

پاسخ: بله.

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (4)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر

معاونت قوانین در مورد طرح استفساریه جزء (4) بند «ب» تبصره (2)

ماده (76) قانون تأمین اجتماعی تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (2) و (4) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده 130 - C قبلاً تقدیم نشده است.

£ قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در £ مجلس / £ کمیسیون (موضوع اصل 85 قانون اساسی) رد شده و اینک:

£ با تغییر اساسی
£ با تقاضای کتبی 50 نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

£ پیش از انقضاء شش ماه
£ بدون تغییر اساسی

£ با انقضاء شش ماه
£ با تقاضای کتبی کمتر از 50 نفر از نمایندگان

£ مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

£ نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

£ رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی £ رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

C رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف - ماده 127 -

اول - حداقل امضاء لازم (15 نفر) C دارد. £ ندارد.

دوم - موضوع و عنوان مشخص C دارد. £ ندارد.

سوم - دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه C دارد. £ ندارد.

چهارم - موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان C دارد. £ ندارد.

ب - ماده 138 - طرح تقدیمی دارای C یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان C ماده واحد مواجه با ایراد C نمی‌باشد. £ بیش از یک موضوع £ مواد متعدد £ می‌باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

۴ دارد، اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

۴ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

۴ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

۴ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ب- ماده 140- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

۴ نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ج- ماده 181- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به ۲ رأی نمایندگان ندارد.
۳ می شود ۴ دارد.

تعداد یک برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
۴ دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

به منظور مطابقت استفساریه با جزء (4) بند «ب» تبصره (2) ماده (76) قانون و پرهیز از قانونگذاری جدید، شایسته است متن استفساریه به گونه‌ای نگارش شود که چهاردرصد حق بیمه در هر ماه محاسبه شود ولی پرداخت آن به انتخاب کارفرمایان به طور یک جا یا به طور اقساطی امکان داشته باشد.